

‘Er is nog geen maatstaf voor duurzame bewaarplaatsen’

HET TOPPUNT VAN MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD BOUWEN IN DE AKKERBOUW IS VOLGENS DLV-ERS HARRIE VERSLUIJS EN JAN-WILLEM VAN DER KLUGT DE ‘MILIEUKEURBEWAARPLAATS’ OF DE ‘GROEN LABEL LOODS’. ZE BESTAAN NOG NIET, MAAR DLV ADVIES DENKT AL ENIGE TIJD NA OVER DEZE ONTWIKKELING. AKKERBOUWERS KUNNEN HIERMEE DE BROODNODIGE STAP MAKEN NAAR ECHT DUURZAME GEBOUWEN. „IN SOMMIGE GEVALLEN KAN DAT RELATIEF GEMAKKELIJK EN ZONDER VEEL EXTRA KOSTEN“, MENEN DE TWEE DLV-ERS.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) is een soort integrale visie op duurzame bedrijfsvoering. Het is een afweging tussen de verschillende maatschappelijke en economische effecten en houdt tegelijkertijd rekening met de belangen van betrokkenen”, verklaart Harrie Versluis. Hij is manager Bouw bij DLV. „Elke bedrijfsbeslissing heeft immers invloed op medewerkers of klanten, maar bijvoorbeeld ook op omwonenden, leveranciers, investeerders ofwel de maatschappij in brede zin.” Projectleider Bouw Open Teelten Jan-Willem van der Klugt vult hem aan: „Bij zo’n maatschappelijke verantwoorde visie horen onderwerpen als energieverbruik, opwekking van duurzame energie en beperking van de bewaarverliezen. In de visie van DLV kan door de teler ook een keuze gemaakt worden voor een ‘MVO-alternatief’ door te kijken naar het materiaalgebruik, de impact op de omgeving en de

Arbo-omstandigheden. Dat hoeft niet altijd duur en ingewikkeld te zijn, maar de individuele akkerbouwer en daarmee de akkerbouw als sector kan zijn steentje bijdragen in MVO.”

MVO-score

Om zijn visie concreet te maken en akkerbouwers de mogelijkheid te geven echt in te zetten op maatschappelijk verantwoord bouwen, heeft DLV een nieuw schuur- of loodsconcept ontwikkeld: De Milieukeurbewaarplaats of Groen Label Loods. Wat is het verschil met een gangbare loods of schuur? Versluis: „Het geheim zit in honderden details. Het is ook mogelijk om een gebouw op een aantal kenmerken te beoordelen, waardoor een soort ‘MVO-score’ op het gebouw te plakken is. De vraag is alleen: wat zijn die kenmerken en wie bepaalt dat? Op dit moment is er geen maatstaf voor bewaarplaatsen. Gelukkig zijn er in het verleden al Groen

Label-stallen en -kassen gebouwd. De systematiek is dus beschikbaar. Nu is het een kwestie van het bepalen van de normen; samen met de belanghebbenden en met de samenleving. Daarbij zullen naast rationele aspecten als isolatiewaarde en energieverbruik ook ‘emotionele’ aspecten zoals uiterlijk, landschappelijke inpassing en omgevingsimpact betrokken moeten worden.” Om de MVO-score in te vullen is volgens Versluis wel enige kennis van bouwmaterialen en bouwwijzen nodig. „Daarbij kan het gemakkelijk zijn om bij nieuwbouw de eisen op een tekening en in een bestek te zetten en met dit bestek aan te besteden. Door dit goed voor te bereiden, is het mogelijk om een beter en duurzamer gebouw voor minder geld te bouwen.”

Laaghangend fruit

Op een aantal vlakken is snel succes te boeken met maatschappe-

lijk verantwoord ondernemen. Vaak kan iets gedaan worden aan de voedselverspilling binnen de agrarische keten. Van der Klugt: „Elk jaar wordt wereldwijd ongeveer eenderde deel van het geproduceerde voedsel weggegooid. Niet alleen in de detailhandel of thuis bij de consument, maar ook tijdens de productie, opslag en het transport vindt verspilling plaats. Bewaarverliezen tot 15 procent zijn geen uitzondering. Een goedgebouwde bewaarplaats en een uitgekiend gebouwde en afgestelde installatie kunnen bewaarverliezen, zowel kwalitatief als kwantitatief, voorkomen. Een andere laaghangende vrucht is energiebesparing. Daarvoor is al langer aandacht in de akkerbouw. Vooral in de periode dat de energieprijzen sterk stegen, was hiervoor veel interesse.” Hoewel de prijzen voor gas en elektra de laatste jaren stabiel zijn, is de hoogte van de energiebelasting dat niet. In de periode 2008-2015 is de energiebelasting ongeveer verdubbeld. Daarnaast ver-

“ In een cel met langsventilatie werd een aangepaste verdamper opgehangen ”

wacht Van der Klugt dat met het aantrekken van de economie de energieprijzen ook weer zullen stijgen. „Energiezuinig bouwen blijft dus actueel.“

Recente koelinnovaties

De afgelopen 3 jaar is DLV Advies bij een aantal projecten betrokken, waarin onderzoek gedaan werd naar innovatieve bewaarmethoden. Deze innovaties dragen naar de mening van de DLV-ers bij aan MVO in de vorm van energiebesparing, voorkomen van uitval en beter bewaren. De koelcel met een aangepaste verdamper is zo'n innovatie. „In dit project werd samengewerkt met WUR, Van Kempen Koudetechniek en een loonkoelbedrijf“, vertelt Versluis. „In een cel met langsventilatie werd een aangepaste verdamper opgehangen. De verdamper was veel breder dan de bestaande verdamper, had overmaatse ventilatoren en was uitgerust met luchtplenums in de aanzuigkant. De effecten van de aanpassingen waren tweeledig: de verdamper werd veel beter benut en de luchtverdeling in de cel was veel gelijkmatiger. Dit resulteerde in een lager energieverbruik per draaiuur en in minder draaiuren. Uiteindelijk werd ongeveer 60 procent minder energie verbruikt in vergelijking met de naastgelegen cel, die niet aangepast was. Een andere innovatie waarin DLV geparticipeerd heeft, is de koeling met natuurlijke koudemiddelen. DLV werkte in dit project samen met Cofely en met een aantal akkerbouwbedrijven. Door het verdwijnen van R22 als koudemiddel ontstond er in de agrarische sector vraag naar een duurzame vervanger voor installaties

met een koelvermogen tot 200 kW. Van der Klugt: „De mogelijkheden van een indirecte koeling op basis van propaan/CO2 werden onderzocht en als positief beoordeeld. Hoewel de aanschafprijs van de installatie hoger is, wordt dit terugverdiend doordat de installatie minder energie verbruikt en minder onderhoud vraagt.“

Koprotbestrijding met warmtebehandeling

Koprot kan voor aanzienlijke verliezen zorgen en bestrijding ervan moet een prioriteit in de uienteelt zijn. Ook hierin heeft DLV meegewerkt aan een nieuwe techniek in dit geval om koprot met warmtebehandeling te bestrijden, vertelt Van der Klugt: „Deze nieuwe techniek is samen met Dijksma Koudetechniek en een biologische akkerbouwer onderzocht op de mogelijkheden van koprotbestrijding met een warmtebehandeling. Dit probleem speelt met name bij biologische plantuien. Het uitgangsmateriaal kan hier niet chemisch ontsmet worden. Een warmtebehandeling van 40 - 42 °C doodt de schimmel en geeft de ui de mogelijkheid om de nek te sluiten. Dit resulteert in een veel lager percentage uitval.“ Versluis: „Er zijn dus al veel mogelijkheden om met bestaande én innovatieve methoden en technieken een duurzaam gebouw te bouwen. In zo'n gebouw kan een teler aantoonbaar energiezuiniger en kwalitatief beter producten bewaren. Dit vraagt niet direct om kapitale investeringen en kan in sommige gevallen zelfs geld opleveren. Zo kan iedere individuele akkerbouwer laagdrempelig een bijdrage leveren aan MVO en wellicht straks zijn eigen Groen Label Loods bouwen met een MVO-score eraan vastgeplakt.“